

2021-05-27
Dnr 2021:995
1 (6)

Thorengruppen AB
556613-9290
Info@thorengruppen.se
Yrkesgymnasiet Huddinge
Erik.Nilsson@yrkesgymnasiet.se

Kvalitetsgranskning av reella möjligheter till grundläggande behörighet för elever på yrkesprogram

Skolinspektionen genomför med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) en tematisk kvalitetsgranskning. Syftet med granskningen är att bedöma kvaliteten i hur olika gymnasieskolor möjliggör för elever på yrkesprogram att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskola.¹

Med anledning av alla de utmaningar som skolor har att hantera under rådande pandemi fattar Skolinspektionen i denna kvalitetsgranskning beslut med rekommendationer utan krav på redovisning.

Denna granskning avser Yrkesgymnasiet Huddinge. Huvudman för skolan är Thorengruppen AB. Totalt 40 slumpvis utvalda gymnasieskolenheter ingår i granskningen. Yrkesgymnasiet Huddinge är en av dessa. På skolenheten går 248 elever på något av enhetens följande yrkesprogram: bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordon- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hantverksprogrammet, industritekniska programmet, VVS- och fastighetsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Skolinspektionen har genomfört två gruppintervjuer med elever, en gruppintervju med lärare, en intervju med skolans studie- och yrkesvägledare samt en intervju med rektorn. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 26 och 27 april 2021 av utredarna Ana-Maria Koci Spång och Britta Seeger. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman och skola. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut.

Skolinspektionen framhåller vikten av att de elever som har bidragit med synpunkter informeras om detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras runt årsskiftet 2021/22.

¹ De kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskola, och som inte ingår i de flesta yrkesprogram, är svenska 2 och 3, alternativt svenska som andraspråk 2 och 3, samt engelska 6. Dock ingår svenska 2/svenska som andraspråk 2 i de programgemensamma ämnena på vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet och engelska 6 på hotell- och turismprogrammet.

2021-05-26
Dnr 2021:995
2 (6)

Skolinspektionens beslut

Granskningen utgår från följande övergripande frågeställning:

I vilken utsträckning har elever på yrkesprogram reella möjligheter att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp för det granskade området. En sammanställning av de författningar som granskningen utgår från finns bifogad som bilaga sist i beslutet.

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Yrkesgymnasiet Huddinge i hög utsträckning har reella möjligheter att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet.

Skolinspektionens bedömningar

Reella möjligheter för elever på yrkesprogram att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet

Här bedöms kvaliteten i skolans arbete i förhållande till hur skolan:

- Informerar och vägleder elever
- Organiserar och planerar behörighetsgivande kurser
- Följer upp och analyserar skillnader mellan olika yrkesprogram och mellan olika elevgrupper

Eleverna får information och vägledning inför sina val

Granskningen visar att information ges till eleverna om vilka kurser de behöver välja för att få grundläggande högskolebehörighet. Det framgår att informationen från skolans studie- och yrkesvägledare ges enligt ett framtaget årshjul, återkommande under elevernas gymnasietid. Informationen om grundläggande behörighet ges både muntligt och skriftligt och ges även till vårdnadshavare vid ett föräldramöte som genomförs under elevernas första år.

Elevernas mentorer och de lärare som undervisar i aktuella kurser berättar också för eleverna vad de olika valen innebär. Enligt rektorn är skolans ambition att alltid uppmuntra till att läsa kurser som ger högskolebehörighet, samtidigt som de utgår från elevernas intressen när de hjälper dem att planera sin studiegång. Det framgår även att skolan i samband med informationen brukar trycka på att det är bra att ha fler möjliga vägar i framtiden och rektorn uppger att det bland annat beror på den skaderisk som finns i flera yrken.

2021-05-26
Dnr 2021:995
3 (6)

Det framgår vidare av granskningen att eleverna kan boka in samtal med studie- och yrkesvägledaren för individuell vägledning. Lärare och mentorer berättar att de ofta råder eleverna att kontakta studie- och yrkesvägledaren, och flera av eleverna som intervjuats uppger att det går att boka in samtal med studie- och yrkesvägledaren. Lärare och mentorer berättar även att de använder mentorstid för att försöka stötta och vägleda elever inför deras framtida val.

Skolan har organiserat kurserna så att det ska vara möjligt för eleverna att läsa dem

Granskningen visar att kurserna för grundläggande behörighet är organiserade så att de inte ska krocka med det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Undervisningen i år 2 och 3 är upplagd på två så kallade uteveckor, då eleverna är på APL, samt två så kallade inneveckor, när eleverna även är i skolan och deltar i den skolförlagda undervisningen. Delar av inneveckorna utgörs också av APL. Fram till och med årskurs 2 är det möjligt att välja till de kurser som ger grundläggande behörighet. Elever kan läsa de kurser som ger grundläggande behörighet som individuellt val och som programfördjupning. Schemat är anpassat så att kurserna blir som en naturlig del av skoldagen.

Skolan följer upp elevernas val

Det framgår av granskningen att i samband med de resultat skolan regelbundet följer upp följs även högskolebehörigheten upp. Enligt rektorn har de sett en tendens till att fler tjejer väljer kurserna för grundläggande behörighet och har funderat på om skolan ska utveckla informationen till killarna. Skolan jämför även de resultat de följer upp med motsvarande resultat på kommun- och riksnivå. Som en del i skolans kvalitetsarbete får eleverna återkommande besvara frågor i en enkät om hur de tycker att studie- och yrkesvägledningen fungerar, om de tycker att informationen är tillräcklig samt varför de gjort de val de har gjort. Resultaten av enkäten ligger bland annat till grund för eventuella justeringar av innehåll och omfattning av den studie- och yrkesvägledande informationen.

Skolinspektionen avslutar härmed denna granskning.

På Skolinspektionens vägnar

X Marlene Giertz

Beslutsfattare
Signerat av: Marlene Giertz

X Britta Seeger

Föredragande
Signerat av: Britta Seeger

I handläggningen av ärendet har även utredarna Ana-Maria Koci Spång och Ylva Gunnars deltagit.

Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 10 §

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 29 §

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

15 kap. 19a §

Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal.

15 kap. 20 §

Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

16 kap. 3 §

Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Alla elever på yrkesprogram ska inom ramen för sin gymnasieutbildning ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå.

26 kap. 19 §

Statens skolinspektion ska granska kvaliteten i sådan utbildning och annan verksamhet som står under dess tillsyn eller under tillsyn av en kommun enligt detta kapitel.

Gymnasieförordningen (2010:2039)

4 kap. 5 §

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program.

4 kap. 7 § första–fjärde stycket

Huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

1. en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
2. minst en kurs i estetiska ämnen, och
3. de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl.

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får ingå i de ämnen som avses i andra stycket 2.

4 kap. 23 §

En elev får delta frivilligt i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). Beslutet fattas av rektorn.

En elev på ett yrkesprogram i gymnasieskolan har utan särskilt beslut rätt att som utökat program läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå. Huvudmannen är dock bara skyldig att tillgodose detta om eleven senast vid utgången av det andra läsåret har anmält att han eller hon vill läsa de aktuella kurserna.

En elev som följer ett utökat program har rätt till garanterad undervisningstid utöver vad som föreskrivs i 16 kap. 18 § respektive 19 kap. 20 § skollagen (2010:800).

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan**2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv**

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke, samt informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund.

2.6 Rektorns ansvar

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser och att återvändsgränder i studiegången undviks, eleverna får information inför utbildningens början, får en väl utformad introduktion i utbildningen, i ämnen och kurser samt får stöd att formulera mål för sina studier, studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke, samt skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov.